

Sygn. I C 369/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Banaś
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Karwacka

po rozpoznaniu w dniu 04 lutego 2015 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa D. W.

przeciwko Hucie (...) Spółce Akcyjnej w S.

o zwolnienie od egzekucji

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powódki D. W. na rzecz pozwanego Hucie (...) Spółce Akcyjnej w S. kwotę 7.217,00 złotych (słownie: siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 369/14

UZASADNIENIE

Powódka D. W. w pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w Słupsku, domagała się zwolnienia spod egzekucji 55.000 ton piasku zajętego w dniu 1 października 2014 roku przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Słupsku I. K. Kancelaria (...) w M., w sprawie prowadzonej pod sygn. akt Km(...)przeciwko dłużnikowi K. W. z wniosku wierzyciela Huta (...) S.A. z/s w S., który to piasek został wpisany do protokołu zajęcia ruchomości w dniu 1 października 2014 roku.

W uzasadnieniu podniosła, że jej mąż K. W. prowadził działalność gospodarczą polegającą na wydobywaniu kruszyw oraz piasku z zakładu górniczego położonego w miejscowości S.. Wydobycie kopalin odbywało się na podstawie stosownej umowy dzierżawy nieruchomości i trwało do listopada 2013 roku. W związku z tym w miejscowości S. został zgromadzony piasek w ilości 110 .000 ton, stanowiący współwłasność małżonków W. po 1/2 udziału we własności. Powódka, jak dalej wskazywała, nie jest dłużnikiem pozwanej spółki, Huta (...) S.A. nie posiada przeciwko niej tytułu wykonawczego i nie prowadzi wobec niej postępowania egzekucyjnego. Powołując się na ustanie między małżonkami wspólności ustawowej, powódka podniosła, że jest właścicielem 1/2 ze 110.000 ton zajętego przez Komornika Sądowego w dniu 1 października 2014 roku piasku.

Pozwana Huta (...) Spółka Akcyjna w S. wniosła o oddalenie powództwa powołując się w oparciu o art. 47¹ kro na nieważność umowy majątkowej małżeńskiej z dnia 25 lipca 2014 roku zawartej pomiędzy powódką a jej mężem. Uzasadniając stanowisko w przedmiocie nieważności powyższej umowy strona pozwana wskazywała, że aby powódka mogła skutecznie powoływać się względem pozwanej na wyłączenie wspólności ustawowej, pozwana winna otrzymać taką wiadomość przed powstaniem wierzytelności. Tymczasem wierzytelność pozwanej istniała już w dacie zawarcia umowy. Nadto zawarcie tej umowy wyczerpuje w ocenie pozwanej znamiona przestępstwa z art. 300 §1 i 2 kc, co skutkuje jej nieważnością także i w oparciu o art. 58 §2 kc. Dodatkowo umowa jako sprzeczna z prawem i zmierzająca do pokrzywdzenia pozwanej jako wierzyciela jest nieważna stosownie do art. 58 § kc.

Zasadniczym zarzutem kierowanym wobec żądania pozwu była jednak bezskuteczność zawartej pomiędzy małżonkami W. w dniu 25 lipca 2014 roku umowy majątkowej małżeńskiej, w oparciu o art. 47¹ kro. W chwili powstania wierzytelności tj. w miesiącu październiku 2009 roku umowa majątkowa małżeńska nie istniała, a pomiędzy powódką a mężem powódki istniał stosunek ustawowej wspólności majątkowej, wobec czego – w ocenie strony pozwanej - postanowienia takiej umowy wobec pozwanej są bezskuteczne i winny być traktowane jako nieistniejące w oparciu o art. 47¹kro.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka D. W. pozostaje od 18 października 1986 roku w związku małżeńskim z K. W.. W małżeństwie stron obowiązywał ustrój wspólności ustawowej. Mąż powódki prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą K. W. - (...). Pozwana była kontrahentem K. W. w 2009 roku.

bezsporne, nadto dowód: wypis aktu notarialnego rep. "A" nr(...)umowa majątkowa małżeńska k. 6-7

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Słupsku I. K. Kancelaria (...) w M. prowadzi z wniosku wierzyciela Huty (...) S.A. przeciwko dłużnikowi K. W. – (...) postępowanie egzekucyjne pod sygn. KM (...), na podstawie tytułu wykonawczego jakim jest nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego z R. z dnia 4 sierpnia 2011 roku, sygn. akt(...), zaopatrzonej w klauzulę wykonalności z dnia 5 września 2011 roku.

Uprzednio, tj. do dnia 27 grudnia 2012 roku niniejsze postępowanie egzekucyjne prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. pod sygn. KM(...)

dowód: dokumenty w aktach KM (...): postanowienie o przekazaniu sprawy k. 140 wnioszek egzekucyjny k.1-4 – w części akt objętych sygn. KM (...), tytuł wykonawczy k. 2, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 12 lutego 2013 roku k. 3

W dniu 1 października 2014 roku Komornik Sądowy dokonał zajęcia ruchomości w postaci 110.000 ton piasku znajdującego się w miejscowości S. na zaspokojenie wierzytelności pozwanej Huty (...) S.A. od dłużnika K. W. i na zaspokojenie wierzytelności egzekwowanych przez tego Komornika na rzecz innych wierzycieli w sprawach Km (...)i Km (...), a w których to obok K. W. dłużnikiem jest też powódka D. W..

dowód: zawiadomienie dłużnika o zajęciu ruchomości w prawie Km (...)k.4, protokół zajęcia ruchomości Km (...), (...), Km (...)k. 5 akt, dokumenty znajdujące się w aktach Km (...): protokół z dnia 1 października 2014 roku Km (...), Km (...), Km (...)k. 74, zawiadomienie współwłaściciela o zajęciu ruchomości z dnia 10 października 2014 roku w sprawie Km (...)k.77.

Powódka dowiedziała się o powyższym zajęciu w dniu 2 października 2014 roku poprzez doręczenie jej protokołu zajęcia ruchomości do spraw Km (...), Km (...)i Km (...).

bezsporne

D. i K. małżonkowie W. ustanowili w ich związku małżeńskim umową majątkową małżeńską sporządzoną w formie aktu notarialnego rozdzielność majątkową małżeńską od dnia 25 lipca 2014 roku.

dowód: wypis aktu notarialnego Rep. A (...)umowa majątkowa małżeńska k.6-7

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły dokumenty prywatne oraz dokumenty urzędowe, którym jako sporządzonym w przepisanej formie przez powołane do tego organy należało dać wiarę, co do tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o zawieszenie niniejszego postępowania na podstawie art. 177§1 pkt 4 kpc, albowiem w okolicznościach sprawy stwierdzenie w postępowaniu karnym, czy mąż powódki zawierając z nią umowę majątkową małżeńską popełnił przestępstwo z art. 300 kk nie miała większego znaczenia jako że zebrany materiał dowodowy dawał wystarczające podstawy do jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 841 § 1 kpc osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Powództwo można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych (art. 841 § 3 kpc).

W postępowaniu egzekucyjnym może się zdarzyć, że prawa osoby trzeciej zostały naruszone czynnościami egzekucyjnymi, dokonanymi niezgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym. W takiej sytuacji na dokonane przez komornika czynności celowe jest złożenie skargi przewidzianej w art. 767 kpc. Jeśli natomiast prawa osoby trzeciej zostały naruszone czynnościami egzekucyjnymi, które podjęto zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym, to złożenie skargi procesowej na czynności komornika nie może odnieść skutku. Dla tej drugiej sytuacji przewidziane zostało powództwo ekscydencyjne (interwencyjne), przysługujące właśnie osobie trzeciej, której prawa zostały naruszone wskutek skierowania do nich egzekucji. Naruszenie dotyczy prawa materialnego, nie zaś procesowego. Powództwo ekscydencyjne więc nie jest środkiem do usuwania uchybień proceduralnych organów egzekucyjnych, lecz środkiem prawnym chroniącym prawa podmiotowe osoby trzeciej, które naruszone zostały wszczętą egzekucją. W powództwie ekscydencyjnym osoba trzecia nie zwalcza tytułu wykonawczego, lecz jedynie sprzeciwia się prowadzeniu egzekucji z zajętego przedmiotu. Powództwo to może być: a) powództwem osoby trzeciej o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji (art. 841), b) powództwem osoby trzeciej o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji administracyjnej (art. 842).

Powództwo o zwolnienie od egzekucji stanowi środek obrony przysługujący osobie trzeciej, której prawa zostały naruszone w toku zajęcia, przy czym chodzi tu o naruszenie tego rodzaju, że doszło do zajęcia składnika majątkowego, z którego wierzyciel nie ma prawa zaspokoić swojej wierzytelności. Z roszczenia z art.841 kpc nie może korzystać dłużnik dlatego też bardzo istotne jest ustalenie, kogo należy uznać za osobę trzecią.

Legitymację do wytoczenia powództwa ma osoba trzecia, a zatem osoba niebędąca stroną właściwego postępowania egzekucyjnego.

Osobą trzecią w rozumieniu tego przepisu jest osoba, która nie jest stroną postępowania egzekucyjnego, zaś stronami postępowania są podmioty wymienione w tytule wykonawczym jako uprawniony i zobowiązany, pod warunkiem wszczęcia na ich rzecz i przeciwko nim postępowania.

Sporny w orzecznictwie i literaturze problem, czy i kiedy małżonek dłużnika jest osobą trzecią i czy może on korzystać z powództwa z art.841 kpc, rozstrzygnięty został ostatecznie w ten sposób, że małżonek dłużnika korzysta ze statusu osoby trzeciej jeżeli nie wymienia go jako dłużnika tytuł wykonawczy tj. ani jako współdłużnika, ani jako

odpowiadającego za zobowiązania majątkiem objętym wspólnością ustawową na podstawie art.787 kpc, a egzekucja została skierowana do jego majątku osobistego na podstawie tytułu wykonawczego przewidującego ograniczoną odpowiedzialność małżonka dłużnika do majątku wspólnego.

Okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostawały bezsporne. Strony nie kwestionowały, że rzecz ruchoma objęta żądaniem pozwu została zajęta przez Komornika Sądowego w ramach m.in. toczącego się postępowania egzekucyjnego o sygn. Km (...)w dniu 1 października 2014 roku (powódka posługuje się pierwotną sygnaturą tj. Km(...)). Bezspornym jest też, że powódka w tym konkretnym postępowaniu egzekucyjnym nie jest dłużnikiem egzekucyjnym, nie została wymieniona w tytule wykonawczym, na którym opiera się prowadzona egzekucja, lecz osobą trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c. Nie budziło także wątpliwości, że powódka dochowała terminu do zgłoszenia powództwa o zwolnienie ruchomości spod egzekucji, ponieważ o zajęciu dowiedziała się, jak sama przyznała w pozwie, w dniu 2 października 2014 roku, gdy doręczono jej protokół zajęcia ruchomości (choć z akt komorniczych wynika, że miało to miejsce raczej po dniu 10 października 2014 roku), a pozew w przedmiotowej sprawie został nadany najpóźniej w dniu 2 listopada 2014 roku (patrz prezentata k. 2). Zgodnie zaś z art. 112 zdanie 2 k.c. termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu.

Zarzut zajęcia ruchomości stanowiących w 1/2 wyłączną własność powódki, D. W. oparła w pozwie jedynie na fakcie zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej . Nie kwestionowała przy tym, że pozwana jako wierzyciel jej męża, nie mogła wiedzieć ani o zawarciu tejże umowy ani o jej rodzaju, ze względów oczywistych, albowiem jej wierzytelność wynikająca z transakcji zawieranych z K. W. powstała przeszło cztery lata wcześniej, zaś tytuł wykonawczy, w oparciu o który prowadzona jest egzekucja wydany został w 2011 roku. Już w tym miejscu zwrócenia uwagi wymaga, że małżonek niebędący dłużnikiem może powołać się na skutki zawartej intercyzy, ale wtedy musi udowodnić, że wierzyciel wiedział o intercyzie. jeżeli tego nie udowodni musi zgodzić się na to, że ze składników jego majątku nastąpi zaspokojenie roszczeń wierzyciela.

W takich okolicznościach zasadna jest argumentacja strony pozwanej, że umowa majątkowa małżeńska z dnia 25 lipca 2014 roku zawarta pomiędzy powódką a mężem powódki K. W., ustanawiająca rozdzielną majątkową małżonków jest bezskuteczna wobec pozwanej w oparciu o art. 47¹ kro.

Stosownie do tego przepisu małżonek może powoływać się względem innych osób na umowę majątkową małżeńską, gdy jej zawarcie oraz rodzaj były tym osobom wiadome. Oznacza to, że pomimo umownego wyłączenia przez małżonków wspólności ustawowej wierzyciel, który nie wiedział o zawarciu przez małżonków umowy majątkowej i o jej rodzaju przed powstaniem wierzytelności względem małżonka będącego dłużnikiem, może dochodzić zaspokojenia z majątku, który byłby objęty wspólnością ustawową, gdyby nie była ona umownie wyłączona. Przepis powyższy jest wyrazem ochrony prawnej takiego wierzyciela, którego praw dotykałoby wyłączenie przez małżonków obowiązujące ich z mocy ustawy wspólności dorobku. Stosunki majątkowe małżonków względem tego wierzyciela ocenia się tak, jakby umowa majątkowa nie była przez nich zawarta, czyli jakby nadal obowiązywała ich wspólność ustawowa. Oznacza to, że małżonek nie może względem takiego wierzyciela powołać się skutecznie na umowne wyłączenie wspólności. Ogólnie rozumiana skuteczność intercyzy doznaje więc w drodze wyjątku, wyrażonego w art. 47¹ kro, istotnego ograniczenia w odniesieniu do osób, które uzyskując wierzytelność względem jednego z małżonków nie wiedziały o zawarciu intercyzy i o jej rodzaju.

Skoro więc, małżonkowie W., co jest jak wyżej wskazano poza sporem, umownie wyłączyli wspólność ustawową w kilka lat po powstaniu wierzytelności pozwanej, to owe wyłączenie jest pozbawione względem strony pozwanej skutków prawnych. Wobec uznania, że w stosunku do tego konkretnego wierzyciela Huty (...) S.A. w S., a pozwanej w niniejszej sprawie, małżonkowie W. (powódka D. W.) nie mogą skutecznie powoływać się na wyłączenie umową wspólności ustawowej i w konsekwencji traktowani są tak jak, jakby nadal pozostawali we wspólności ustawowej, to stwierdzić należało, że egzekucja skierowana została do przedmiotu objętego wspólnością ustawową (por. postanowienie SN z dnia 28 lipca 1998r.(...), Prok. i Pr. 1999, nr(...), s.(...)).

Zgodnie z art. 41 kro zaspokojenia z majątku wspólnego może żądać także wierzyciel, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków. Tym samym powoływanie się przez pełnomocnika powódki na rozprawie w dniu 4 lutego 2015 roku na okoliczności mające dodatkowo przemawiać za uznaniem, że zajęty piasek stanowi współwłasność małżonków było w ocenie Sądu zbyt techniczne. Mając zaś na uwadze, że powódka w treści pozwu wskazała tylko jeden zarzut, a odnoszący się do zawarcia majątkowej umowy małżeńskiej, wyjaśnić należy, że podnoszenie w toku postępowania jakichkolwiek innych podstaw do zwolnienia zajętych ruchomości spod egzekucji, byłoby spóźnione. Ewentualne zarzuty uległy by bowiem prekluzji na podstawie art. 843 § 3 kpc wobec pominięcia ich w treści pozwu.

Skoro zatem stanowisko małżonka nie jest prawnie uzasadnione, gdyż przedmiot do którego egzekucja została skierowana, jest objęty wspólnością ustawową, to tym samym małżonka ten nie jest osobą trzecią, której prawa byłyby naruszone w rozumieniu art. 841 §1 k.p.c. skoro odpowiada z tego majątku i czynność egzekucyjna jest dopuszczalna, jeżeli oczywiście sąd nadał klauzulę wykonalności przewidzianą w art. 787 k.p.c. Jeżeli takie nadanie klauzuli wykonalności nie nastąpiło - jak w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy - to zachodzi niedopuszczalność egzekucji pod względem proceduralnym, do której usunięcia nie może być jednak stosowana droga powództwa o zwolnienie od egzekucji. (zob. wyroki SN z dnia: dnia 29 stycznia 1997 roku, (...) (...), 9 stycznia 2003 roku, (...), i wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30 lipca 1996 roku).

Nie oznacza to jednak, że powódka nie może bronić swoich praw. Wskazać tu należy, za wyżej powołanym orzecznictwem Sądu Najwyższego i Sądów Powszechnych, że małżonkowi dłużnika w przypadku skierowania egzekucji do majątku wspólnego bez nadania przeciwko niemu klauzuli wykonalności służy dla obrony swoich praw uprawnienie do wystąpienia ze skargą na czynności komornika z art. 767¹ k.p.c. jak też może on domagać się umorzenia egzekucji na podstawie art. 825 pkt 3 k.p.c. Podstawą skargi na czynność komornika opartej na przepisie art. 767¹ k.p.c. oprócz zarzutów proceduralnych opartych na naruszeniu przez organ egzekucyjny art. 845 k.p.c. mogą być nie tylko zarzuty z art.41 § 3 kro, ale również zarzuty z art. 41 § 2 kro. a Sąd po przeprowadzeniu rozprawy orzeka o ograniczeniu lub wyłączeniu możliwości zaspokojenia się przez wierzyciela z majątku wspólnego.

W tych okolicznościach powództwo powódki jako bezzasadne należało oddalić, o czym na podstawie art. 841 § 1 kpc stosowanego a contrario orzeczono jak w punkcie pierwszym sentencji.

Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia jest obciążenie powódki D. W. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu poniesionych przez pozwaną Hutę (...) Spółkę Akcyjną w S. na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc. Zasądzona kwota 7.217,00 zł obejmuje koszty zastępstwa procesowego w stawce minimalnej, ustalonej w oparciu o § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...), j.t. Dz. U. 2012 r. nr 490 i opłatę skarbową od pełnomocnictwa wynoszącą 17 zł.

Na oryginale właściwy podpis.